

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และ ขอเสนอแนะของการวิจัย ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงเทคนิคการนิเทศการสอนที่อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูปฏิบัติ
2. เพื่อเสนอเทคนิคการนิเทศการสอนที่เหมาะสมสำหรับวิทยาลัยครู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Checklist) และแบบประเมินค่า (Rating Scale) สร้างขึ้นโดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศการฝึกสอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ เมื่อสร้างเสร็จแล้ว จึงนำมาปรับปรุงเป็นแบบสอบถาม และ นำไปทดสอบขั้นต้น โดยอาศัยหลักการจากผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะ ทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2. กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย อาจารย์นิเทศก์จากวิทยาลัยครูที่แบ่งเป็น 6 กลุ่ม โดยใช้ตัวอย่างประชากรจากวิทยาลัยครูทุกกลุ่ม ซึ่งสามารถยอด 50 ของจำนวนวิทยาลัยครูแต่ละกลุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากแต่ละกลุ่มที่สุ่มมาได้ใช้ตัวอย่างประชากรร้อยละ 100 ได้จำนวนอาจารย์นิเทศก์ 459 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเป็นบางส่วน ขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่เป็นตัวแทนของวิทยาลัยช่วยแจกและเก็บแบบสอบถามให้ เป็นบางส่วน และบางส่วนก็ใช้วิธีการทางไปรษณีย์ ในการส่งและรับแบบสอบถาม จากแบบสอบถามทั้งหมดที่ แจกไป 459 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งสิ้น 397 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.49

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการดังนี้

1. ในส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้นำมาแจกแจง (Tally) ตามรายการข้อมูลของประชากรแล้วนำไปหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความ - เรียง

2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการสอนที่อาจารย์นิเทศปฏิบัติอยู่วิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยเสนอเป็นตาราง - ประกอบความเรียง

3. ส่วนของข้อถามที่เป็นแบบเลือกตอบ ได้นำมาแจกแจงหาความถี่ของแต่ละ ตัวเลือกแล้ว เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง และ ส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open - End) ใช้วิธีจัดลำดับความคิดเห็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นตรงกันมากที่สุด จนถึงให้ความเห็นน้อย ที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

อาจารย์นิเทศประมาณร้อยละ 54.96 ส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุอยู่ในระหว่าง 31 - 40 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระยะเวลาในการเป็นอาจารย์นิเทศ คือ 1 - 3 ปี เป็นอาจารย์นิเทศที่มีประสบการณ์การศึกษาด้านทฤษฎีและนิเทศเป็นบางเวลา หน้าที่ในปัจจุบันคืออาจารย์ผู้สอน

2. เทคนิคการนิเทศการสอน

2.1 เทคนิคการนิเทศในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับนักศึกษา อาจารย์นิเทศในวิทยาลัยครูมีความเห็นว่า เทคนิคในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับนักศึกษา เป็นเทคนิคที่ปฏิบัติ

อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ในการให้ความสนใจและซักถามปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอนด้วยความเป็น
 กันเอง พูดคุยกับนักศึกษาด้วยในหนึ่งที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำตนเป็นที่ไว้วางใจของนักศึกษา ให้อภัยแก่
 นักศึกษาเมื่อนักศึกษารู้สึกท้อว่าใคร่จะทำผิด เข้าใจและทราบถึงความต้องการและปัญหาของ
 นักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกสอน ให้ความสำคัญทั้งเป็นการส่วนตัวและเป็นทางการอยู่เสมอ ตลอดจนช่วย
 เหลือนักศึกษาโดยทั่วถึงและเสมอต้นเสมอปลาย

2.2 เทคนิคการนิเทศในคานการ สร้างมนุษยสัมพันธ์กับครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
 ในวิทยาลัยครูมีความเห็นว่า เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับครูพี่เลี้ยงมีการปฏิบัติมากในเรื่อง
 การปรึกษากับครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน ให้ความสำคัญ
 กันเองกับครูพี่เลี้ยงและถามทุกข์สุขหาโอกาสพบปะสังสรรค์ ย้ำครูโดยสม่ำเสมอและให้คำปรึกษาใน
 คานต่าง ๆ กับครูพี่เลี้ยง ส่วนเทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับครูพี่เลี้ยงที่อาจารย์นิเทศก์เห็นว่า
 ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยก็คือ การทำงานอย่างใกล้ชิดกับคณะกรรมการครูพี่เลี้ยง และการเข้าร่วม
 กิจกรรมและงานเทศกาลของโรงเรียนฝึกสอน แต่ถ่าพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์นิเทศก์ได้
 ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.3 เทคนิคการนิเทศในคานการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับครูใหญ่ อาจารย์นิเทศก์
 มีความเห็นว่ามีการปฏิบัติมากในเรื่องการแนะนำตนเองกับครูใหญ่ในวันแรกที่ไปนิเทศการสอนพบปะ
 และสนทนากับครูใหญ่ในคานการมอบหมายงานให้แก่ นักศึกษาฝึกสอน ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะแก่ครู
 ใหญ่ในกรณีครูใหญ่ขอคำแนะนำ ส่วนเทคนิคที่ไม่ค่อยปฏิบัติกันคือ การไปเยี่ยมครูใหญ่เป็นการส่วน
 ตัวเป็นครั้งคราว แต่ถ่าพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์นิเทศก์ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. เทคนิคในคานการเป็นผู้นำทางวิชาการ อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่า มีก ารปฏิบัติ
 มาก ในเรื่องการให้ความยุติธรรมแก่นักศึกษาทุกคน แนะนำนักศึกษาให้รู้จักแหล่งความรู้ และ
 แหล่งสื่อการสอน เปิดโอกาสให้ครูพี่เลี้ยงได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรี คัดทอประสานงานกับ
 นักศึกษาและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนและอุทิศเวลาให้แก่ นักศึกษาฝึกสอน ตลอดจนการช่วย
 ประสานงานระหว่างครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ กับวิทยาลัย และให้ความช่วยเหลือแก่ครูพี่เลี้ยงในคาน
 วิชาการ ส่วนเทคนิคในคานการเป็นผู้นำทางวิชาการ ที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยนั้น อาจารย์นิเทศก์มี
 ความเห็นว่า ได้แก่การให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการสอนแก่ครูพี่เลี้ยง การให้ความช่วยเหลือใน

การแสดงผลงานทางวิชาการ การจัดหาหนังสือคู่มือในการฝึกสอนให้แก่ครูใหญ่และครูพี่เลี้ยง ตลอดจนการแนะนำให้ใช้หนังสือคู่มือในการฝึกสอนให้แก่นักศึกษาฝึกสอนและครูพี่เลี้ยงและการให้การปฐมนิเทศแก่ครูใหญ่และครูทุกคนในโรงเรียน ถึงจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการฝึกสอน ถ้าพิจารณาโดยส่วนรวมเกี่ยวกับเทคนิคการเป็นผู้นำทางวิชาการแล้ว อาจารย์นิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4. เทคนิคการนิเทศในด้านการสอนและการประเมินผล

4.1 เทคนิคการนิเทศในด้านการสอนก่อนการฝึกสอนในชั้นเรียน อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในเรื่องการให้นักศึกษาสังเกตการสอนของครูประจำการหรือครูพี่เลี้ยง ในสัปดาห์แรกของการฝึกสอน การทำความเข้าใจกับนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่การสอน การให้นักศึกษาวางแผนการสอน ทั้งระยะสั้นและระยะยาวในสัปดาห์แรก การให้การปฐมนิเทศแก่นักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การนิเทศและการประเมินผลกับการประชุมปรึกษาหารือระหว่างอาจารย์นิเทศก์ด้วยกันเสมอ ส่วนเทคนิคที่ไม่ค่อยได้ปฏิบัติก็คือ การอยู่ประจำที่โรงเรียนที่โรงเรียนฝึกสอนเพื่อให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในช่วงสัปดาห์แรก ถ้าพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว เทคนิคการนิเทศการสอนก่อนการฝึกสอนในชั้นเรียนเป็นเทคนิคที่อาจารย์นิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4.2 เทคนิคการนิเทศในด้านการสอนในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่า เป็นเทคนิคที่อาจารย์นิเทศก์ปฏิบัติมากในเรื่องการสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในห้องเรียน การแจ้งผลการสังเกตการสอนทุกครั้งให้นักศึกษาทราบและสังเกตการสอนตลอดหนึ่งคาบเวลา การสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางวจา การสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ใช้วจา และการทำสำเนาการสังเกตพฤติกรรมการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนให้แก่นักศึกษาฝึกสอนและครูพี่เลี้ยง ตลอดจนการสังเกตทักษะการสอนของนักศึกษาฝึกสอนแต่ละทักษะ ส่วนเทคนิคที่อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่านำไปปฏิบัติได้น้อย ก็ได้แก่การสังเกตการสอนโดยใช้แบบฟอร์มการศึกษาช่วงระยะเวลา และเทคนิคที่ไม่ปฏิบัติเลยนั้น อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่าได้แก่การใช้เครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องประกอบในการสังเกตพฤติกรรมทางวจาของนักศึกษาฝึกสอน ถ้าพิจารณาโดยส่วนรวมอาจารย์นิเทศก์เห็นว่า เป็นเทคนิคที่ปฏิบัติในระดับมาก

4.3 เทคนิคการนิเทศในด้านการสอนหลังจากการฝึกสอนในชั้นเรียนแล้ว

อาจารย์นิเทศมีความเห็นว่า เทคนิคที่มีกรปฏิบัติในระดับมากได้แก่ การบอกเทคนิคการสอน ที่ควรปฏิบัติแก่นักศึกษาฝึกสอน มีการพบปะพูดคุยกันเป็นการส่วนตัวระหว่างนักศึกษาฝึกสอนและ อาจารย์นิเทศ ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับผลการสอน การไปเยี่ยมเยียนนักศึกษา ฝึกสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง การสนับสนุนให้นักศึกษาฝึกสอนได้ใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยี ใหม่ ๆ ตลอดจนให้นักศึกษาสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน ส่วนเทคนิคที่นำไปปฏิบัติกันน้อยนั้น อาจารย์นิเทศมีความเห็นว่า ได้แก่ การให้นักศึกษาฝึกสอนได้วิเคราะห์และประเมินผลการสอน ของตนเอง การจัดการสัมมนาอย่างสม่ำเสมอสำหรับนักศึกษาฝึกสอนในช่วงระยะเวลาของการ ฝึกสอน การจัดให้มีการสาธิตการสอนหลังจากชี้แจงข้อบกพร่องแล้ว โดยอาจารย์นิเทศ การ จัดให้มีการสาธิตการสอนหลังจากชี้แจงข้อบกพร่องแล้วโดยนักศึกษาฝึกสอน และการให้ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนได้ฟังการสนทนาจากเครื่องบันทึกเสียงร่วมกัน สำหรับการให้ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา ฝึกสอนได้ฟังการสนทนาจากเครื่องบันทึกเสียงร่วมกันนั้น อาจารย์นิเทศบางกลุ่มวิทยาลัยครูมีความเห็น ว่าไม่มีการปฏิบัติกันเลย ถ้าพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์นิเทศมีความเห็นว่า เป็นเทคนิคที่มี การปฏิบัติในระดับมาก

4.4 เทคนิคการนิเทศในด้านการประเมินผล อาจารย์นิเทศมีความเห็นว่าเทคนิค ที่มีกรปฏิบัติมาก คือ การประเมินผลการทำงานและการสอนของนักศึกษาฝึกสอนจากบันทึกการสังเกต ของอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยง การชี้แจงให้ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อ ต่าง ๆ ในแบบประเมินผล การให้ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ของโรงเรียนฝึกสอน แสดงความคิดเห็นรวม กันในการประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน การประเมินผลการทำงานของนักศึกษาฝึกสอน จากการพูดคุยกับครูพี่เลี้ยง การจัดทำบันทึกการให้คะแนนฝึกสอนระหว่างอาจารย์นิเทศกับครูพี่เลี้ยง เป็นสัดส่วนเท่ากัน มีการประชุมตกลงกันระหว่างครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และ อาจารย์นิเทศก่อนที่จะ ให้คะแนนครั้งสุดท้าย การประเมินผลแต่ละครั้งควรจะได้แจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ตลอดจน การให้นักศึกษาฝึกสอนได้ประเมินผลการสอนและความก้าวหน้าของตนเอง ส่วนเทคนิคในด้านการ ประเมินผลที่นำไปปฏิบัติกันน้อยอาจารย์นิเทศมีความเห็นว่า ได้แก่การสร้างแบบประเมินผลการฝึกสอน ด้วยความร่วมมือระหว่างอาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน การให้เพื่อนนักศึกษาฝึกสอน

ไว้ร่วมกันประเมินคอย การให้ผลการประเมินผลตัวอาจารย์ในตัวเองโดยนักศึกษาฝึกสอน และการทำแบบสอบถาม สอบถามนักเรียนเพื่อประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน สำหรับเทคนิคด้านการประเมินผลที่ไม่น่าไปปฏิบัติเลยนั้น อาจารย์ในเทศน์มีความเห็นว่า ได้แก่การประเมินผลโดยใช้ Video-Tape Recorder กับการประเมินผลโดยใช้เครื่องบันทึกเสียง ถ้าพิจารณาโดยส่วนรวม จะพบว่า อาจารย์ในเทศน์นำเทคนิคการนิเทศการสอนด้านการประเมินผลไปปฏิบัติน้อย

5. ความคิดเห็นของอาจารย์ในเทศน์ในกรดำเนินการดำเนินงานนิเทศการสอนอาจารย์ในเทศน์ เห็นด้วยกับปรัชญาในการนิเทศการสอนว่า "การนิเทศการสอนคือการสอน" และมีความเห็นสอดคล้องกันว่า อาจารย์ในเทศน์จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษา และ หลักสูตรประถมศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนควรมีประสบการณ์การสอนในระดับประถมหรือมัธยมมาก่อน นอกจากนี้ อาจารย์ในเทศน์มีความเห็นว่า อาจารย์ในเทศน์จำเป็นต้องทราบเทคนิคการนิเทศการสอนทุก ๆ ด้าน แต่อาจารย์ในเทศน์ไม่แน่ใจว่า ในกรณีการนิเทศการสอนนั้น อาจารย์ในเทศน์ทุกคนทราบถึงเทคนิคการนิเทศการสอนแล้ว อาจารย์ในเทศน์จึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจะให้มีการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแก่อาจารย์ในเทศน์เพื่อไปนิเทศการสอน นอกจากนี้อาจารย์ในเทศน์มีความเห็นว่า แต่ละวิทยาลัยควรทำแบบประเมินผลของวิทยาลัยเองเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะมาในแบบสอบถามปลายเปิดนั้น สรุปได้ว่าในการนิเทศการสอนอาจารย์ในเทศน์ต้องใช้เทคนิคการนิเทศในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ คือ มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสและอารมณ์มั่นคงในการติดต่อกับนักศึกษาฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และชาวบ้านในท้องถิ่น ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน เป็นต้นว่า หัวหน้าหมวดการศึกษา เทศมนตรีฝ่ายการศึกษา และ ผู้นำชุมชนที่นักศึกษาไปฝึกสอน นอกจากนี้อาจารย์ในเทศน์ยังมีเทคนิคในการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยทำให้ความรู้แก่ครูพี่เลี้ยงในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง ในการนิเทศการสอน ตลอดจนเรื่องหลักสูตรใหม่ โดยวิทยาลัยทำเป็นแบบเรียนสำเร็จรูปและการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กับต้องมีเทคนิคในการนิเทศการสอน โดยอาจารย์ในเทศน์พานักศึกษาฝึกสอนไปรู้จักกับครูใหญ่เพื่อรับทราบและรับมอบหมายงานเกี่ยวกับการฝึกสอน และการนิเทศการสอนนั้น ควรจะให้มีการนิเทศเป็นคณะและชี้แจงแนวทางการนิเทศของตนเองให้นักศึกษาได้ทราบอย่างชัดเจนด้วย สำหรับเทคนิคในการประเมินผลนั้น อาจารย์ในเทศน์ก็ควรประเมิน

พฤติกรรมความก้าวหน้าในการฝึกสอนมากกว่า ประเมินจากการสอบสอนครั้งสุดท้าย และในการประเมินผลนั้น ควรไต่ถามการพบปะระหว่างครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และอาจารย์นิเทศก์ เพื่อความเข้าใจตรงกัน สำหรับสัดส่วนการให้คะแนนนั้นควรให้ครูพี่เลี้ยงมากกว่าอาจารย์นิเทศก์ เพราะอาจารย์นิเทศก์มีเวลาอยู่กับนักศึกษา น้อย ทั้งนี้เพราะครูพี่เลี้ยงจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษาฝึกสอนมากที่สุด ถ้าครูพี่เลี้ยงมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการสอนเป็นอย่างดีแล้ว ครูพี่เลี้ยงก็จะสามารถให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอนได้อย่างมั่นใจ นักศึกษาฝึกสอนก็จะเกิดความอบอุ่นใจว่า ถึงแม้จะไม่ได้พบกับอาจารย์นิเทศก์บ่อยครูพี่เลี้ยงก็ยังเป็นที่พึ่งได้ จึงเป็นหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ที่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการช่วยการให้ความรู้แก่ครูพี่เลี้ยงในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว จะทำให้การฝึกสอนของนักศึกษามีคุณภาพดียิ่งขึ้น สำหรับเทคนิคในค่านักการนิเทศการสอนซึ่งมีผู้เสนอให้มีการนิเทศเป็นคณะนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเทคนิคข้อนี้จะดีปฏิบัติ ถ้าอาจารย์นิเทศก์เป็นอาจารย์นิเทศก์เต็มเวลาและมีเวลาให้กับการนิเทศการสอนอย่างเต็มที่ เพราะการนิเทศเป็นคณะนั้น อาจารย์นิเทศก์ต้องมาอภิปรายเกี่ยวกับการสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคนอยู่เสมอ การที่มีอาจารย์นิเทศก์หลายคนมาช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคนก็จะทำให้การฝึกสอนนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะการที่มีคนหลาย ๆ คนมาสังเกต และช่วยกันเสนอสิ่งที่ควรแก้ไข อันเป็นผลทำให้การฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับเทคนิคในค่านการประเมินผลนั้น ผู้วิจัยเห็นควยว่า ในการประเมินผลนั้นควรไต่ถามการพบปะระหว่างครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่และอาจารย์นิเทศก์ เพื่อจะได้เข้าใจตรงกัน แต่ผู้วิจัยมีคำถามเห็นแตกต่างจากที่มีผู้เสนอแนะว่า เกี่ยวกับสัดส่วนการให้คะแนนนั้น ควรให้ครูพี่เลี้ยงมากกว่าอาจารย์นิเทศก์ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาของภาควิชาฝึกสอนและฝึกงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้สรุปผลเกี่ยวกับ การดำเนินการส่งนักศึกษาออกฝึกสอนทั่วประเทศว่า ครูพี่เลี้ยงมีความพร้อมน้อย วุฒิต่ำ ไม่กล้าติและแนะนำนักศึกษา และนักศึกษาไม่ค่อยยอมรับคำแนะนำ¹ อีกประการหนึ่ง จาก

¹ ภาควิชาฝึกสอนและฝึกงาน, "การฝึกสอนทั่วประเทศ" วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 1 (มกราคม 2518) : 9 - 15.

ประสบการณ์ของผู้วิจัย เห็นว่า ในการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนบางแห่ง นักศึกษาฝึกสอนกับครูพี่เลี้ยงมีความสนิทสนมกันมาก จนมีความรู้สึกว่าเป็นเพื่อนร่วมงานกัน เมื่อมีการประเมินผลจึงก่อให้เกิดความลำเอียง ผู้วิจัยจึงมีความเห็นเกี่ยวกับสัดส่วนการให้คะแนนที่จะให้ครูพี่เลี้ยงมากกว่า อาจารย์นี้เทศก์แตกต่างจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยนี้ปรากฏว่าเทคนิคการนิเทศการสอนของอาจารย์นี้เทศก์ในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับนักศึกษาฝึกสอนเป็นเทคนิคที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เทคนิคเหล่านี้ได้แก่ การให้ความสนใจและซักถามปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอนด้วยความเป็นกันเอง และยิ้มแย้มแจ่มใส ทำตนเป็นที่ไว้วางใจแก่นักศึกษา ให้อภัยแก่นักศึกษา เมื่อนักศึกษารู้สึกตนว่าได้กระทำผิด ตลอดจนเข้าใจและทราบปัญหาและให้คำปรึกษาทั้งเป็นทางการและเป็นการส่วนตัวอยู่เสมอ ผลการวิจัยนี้แสดงว่าการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นี้เทศก์กับนักศึกษาเป็นเรื่องจำเป็นที่ทางแผนกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยครูควรตระหนักและถือเป็นเรื่องสำคัญในกรณีที่ชี้แนะให้อาจารย์นี้เทศก์ เห็นว่ามนุษยสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศวง ธรรมพันทา¹ ที่ว่า อาจารย์นี้เทศก์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับนักศึกษา จึงทำให้ขาดการประสานงานที่ดีต่อกัน ผู้วิจัยจึงได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจะได้เพิ่มวิชามนุษยสัมพันธ์ไว้ในหลักสูตรฝึกหัดครูด้วย¹ นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ วิวัฒน์ ใจเที่ยง ก็ปรากฏว่า อาจารย์นี้เทศก์ควรเป็นผู้มีความรับผิดชอบกับมีอารมณ์มั่นคง หนักแน่น และควรมีความสามารถในคามมนุษยสัมพันธ์กับความสามารถในการสาธิตการสอนด้วย² เพราะฉะนั้น อาจารย์นี้เทศก์จึงควรตระหนักว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษานั้น

¹พิศวง ธรรมพันทา, "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า

²วิวัฒน์ ใจเที่ยง, " บทบาทของอาจารย์นี้เทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า ๖๖

จะทำให้นักศึกษาเกิดความไว้วางใจ และกล้าที่จะซักถามปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสอนหรือปัญหาอื่น ๆ ได้ เมื่อนักศึกษาเกิดความกล้าถามกล้าซักก็จะทำให้นักศึกษาสามารถปรับปรุงการสอนของตนเองได้

จากประสบการณ์การนิเทศของผู้วิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศที่มีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดี ทำให้ประสิทธิภาพการสอนของนักศึกษาฝึกสอนต่ำ เพราะนักศึกษาฝึกสอนไม่มีกำลังใจไม่ยอมสอน ทำให้เกิดทัศนคติไม่ดีต่อการฝึกสอน แล้วเกี่ยวพันไปถึงการมีทัศนคติไม่ดีต่ออาชีพครูด้วย

2. จากผลการวิจัยพบว่า เทคนิคการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศในคณาการ สร้างมนุษยสัมพันธ์กับครูพี่เลี้ยงเป็นเทคนิคที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เทคนิคเหล่านี้ได้แก่การปรึกษาครูพี่เลี้ยงในการให้คำแนะนำและการประเมินผลแก่นักศึกษาฝึกสอน ให้ความเป็นกันเองกับครูพี่เลี้ยง และถามทุกข์สุข ตลอดจนหาโอกาสพบปะสังสรรค์กับครูพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษาต่าง ๆ แก่ครูพี่เลี้ยง ด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกียรติพันธ์ ขจรดวงกิติ ที่ว่าอาจารย์นิเทศควรร่วมปรึกษากับครูพี่เลี้ยงในการแก้ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน¹ และ ถ้าหากพิจารณาถึงสภาพข้อเท็จจริงแล้ว ครูพี่เลี้ยงนับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การฝึกสอนไปสู่ความสำเร็จในวิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยงเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษาฝึกสอนที่สุดจึงมีโอกาที่จะเป็นผู้แนะแนวและให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด เพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนประสบความสำเร็จในวิชาชีพครู อาจารย์นิเทศจึงควรใช้เทคนิคการนิเทศการสอนในคณาการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับครูพี่เลี้ยง เพื่อที่จะได้ร่วมมือกันนิเทศการสอนของนักศึกษาฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับแนวคิดของ คาลส์ โรเจอร์ (Carles Roger) ที่ว่า สัมพันธภาพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยให้แนวทางทางคณาการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ² เพราะฉะนั้นถ้าอาจารย์นิเทศได้สร้างความคุ้นเคยกับครูพี่เลี้ยง ด้วย

¹ เกียรติพันธ์ ขจรดวงกิติ, "บทบาทของอาจารย์นิเทศในวิทยาลัยครูส่วนกลางของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), บทคัดย่อ.

² วิจัย กิตติธรรม, "การพัฒนาหลักสูตร" (กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522) หน้า 5. (อัครสาเนา)

เทคนิคดังกล่าวมาแล้ว ครูพี่เลี้ยงก็จะกลับมาปรึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกสอน ตลอดจน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างนักศึกษาฝึกสอนกับโรงเรียนฝึกสอน อาจารย์นิเทศกับครูพี่เลี้ยงก็จะร่วมมือกันแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนร่วมมือกันพัฒนาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนได้

3. จากผลการวิจัยนี้ปรากฏว่า เทคนิคการสอนของอาจารย์นิเทศในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับครูใหญ่เป็นเทคนิคที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เทคนิคเหล่านี้ได้แก่ การแนะนำตนเองกับครูใหญ่ในวันแรกที่ไปนิเทศการสอน และสนทนากับครูใหญ่เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่มีเกี่ยวกับการฝึกสอน ตลอดจนร่วมมือกับครูใหญ่ในด้านการมอบหมายงานให้แก่ นักศึกษาฝึกสอนและให้ขอเสนอแนะแก่ครูใหญ่ในกรณีที่ครูใหญ่ขอคำแนะนำ เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่จำเป็นเพราะครูใหญ่มีฐานะเป็นผู้นำและรับผิดชอบเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกสอน ซึ่งจำเป็นต้องทำงานอย่างใกล้ชิดกับวิทยาลัยครู โดยที่ทั้งโรงเรียนฝึกสอนและวิทยาลัยครูต่างก็มีบทบาทที่แตกต่างกันไป กล่าวคือโรงเรียนฝึกสอนต้องการคำแนะนำและบริการต่าง ๆ ทางวิชาการ ซึ่งวิทยาลัยครูสามารถจะอำนวยความสะดวก ส่วนวิทยาลัยครูก็ต้องการสถานที่ที่จะได้แสดงออกถึงผลงานด้านความคิดและใช้โรงเรียนฝึกสอนนี้เป็นเสมือนห้องปฏิบัติการ เพราะฉะนั้นครูใหญ่ในฐานะผู้นำของโรงเรียนฝึกสอนและอาจารย์นิเทศในฐานะตัวแทนของวิทยาลัยครูจึงจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน เพราะมนุษยสัมพันธ์ คือ การรวมคนให้ทำงานร่วมกันในลักษณะที่มุ่งให้เกิดความร่วมมือประสานงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อบังเกิดผลบรรลุเป้าหมาย¹ เพราะฉะนั้นเมื่อครูใหญ่ซึ่งเปรียบเสมือนกุญแจอันสำคัญในการที่จะพัฒนางานด้านการฝึกสอนของวิทยาลัยครูได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในเรื่องนี้เท่ากับว่า งานนิเทศการสอนของวิทยาลัยครูได้ประสบผลสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง ทั้งนี้เพราะครูใหญ่จะเป็นผู้ที่กระตุ้นและชักจูงให้ครูพี่เลี้ยงเฝ้าทำงานในคานนี้ด้วยความเต็มใจ ดังนั้นอาจารย์นิเทศจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์กับครูใหญ่ ด้วยการเข้าไปแนะนำตนเองกับครูใหญ่ในวันแรกที่เข้าไปนิเทศการสอน การเข้าไปแนะนำตนเองกับครูใหญ่นี้ก็เป็นการแสดงมารยาทอันดีเยี่ยม และเป็น การแสดงออกที่ถูก

¹ อู๋หยู หิรัญโก, ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน (พระนคร: โอเคียนส์โตร์,

ของตามระเบียบประเพณี การทำให้ครูใหญ่ซึ่งเปรียบเสมือนเจ้าของบ้านเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจว่า ได้รับกรเคารพ เมื่อเกิดความรู้สึกที่ตกลงยอมที่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีด้วย ส่วนผลการวิจัยที่ว่าการไปเยี่ยมครูใหญ่เป็นครั้งเป็นคราวไม่ค่อยได้ปฏิบัติกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรจะมีการปฏิบัติในเรื่องนี้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิทยาลัยครูต่างจังหวัด ซึ่งมีกรไปมาหาสู่กันได้อย่างสะดวกเพราะจะได้เป็นการสร้างสัมพันธภาพส่วนบุคคล ซึ่งตรงกับแนวความคิดของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ ที่ว่าสังคมไทยยังต้องการสัมพันธภาพส่วนบุคคล เพราะจะนำมาซึ่งผลดีของการทำงานที่เป็นทางการ¹ และเช่นเดียวกันกับความเห็นของ ชิปล่า (Shipla) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการฝึกสอน จากองค์การยูเนสโกที่ว่าสัมพันธภาพส่วนตัวกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับอาจารย์นิเทศ²

4. จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า เทคนิคในด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นเทคนิคที่ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก เทคนิคเหล่านี้ได้แก่ การให้ความยุติธรรมแก่นักศึกษาทุกคน แนะนำนักศึกษาให้รู้จักแหล่งความรู้และแหล่งสื่อการสอน เปิดโอกาสให้ครูที่เลี้ยงได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรี คิดทอประสานงานระหว่างครูใหญ่ ครูที่เลี้ยง กับวิทยาลัย และให้ความช่วยเหลือแก่ครูที่เลี้ยงในทางวิชาการ เทคนิคข้อนี้ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญมาก เพราะอาจารย์นิเทศจำเป็นที่จะต้องมีความรู้และรอบรู้เป็นอย่างดีในเรื่องของแหล่งวิทยาลัยทั้งหมด เพื่อที่จะเป็นแหล่งความรู้ให้กับครูที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนได้ ในกรณีที่ได้รับการซักถาม นอกจากนี้การเป็นผู้รอบรู้และมีความยุติธรรมของ

1 วีรยุทธ วิเชียรโชติ, "ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง การปกครอง สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร" ใน ประมวลทบทวนวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517), หน้า 261.

2 ออคโต เจ. ชิปล่า, "บทบาทของอาจารย์นิเทศจากวิทยาลัย" แปลและเรียบเรียงโดย สฤษดิ์ สวัสดิ์ทิต ใน โครงการปรับปรุงการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญวิทยการพิมพ์, 2521), หน้า 52 - 53.

อาจารย์นี้เทศก์จะทำให้เกิดความรู้สึกว่า ความเชื่อถือแก่ครูพี่เลี้ยงและครูใหญ่ควายนอกเหนือจากการสร้างความรู้แล้ว อาจารย์นี้เทศก์ควรจะต้องให้ความรู้ทางวิชาการแก่ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ในเรื่องของวิธีนี้เทศก์การสอนและเรื่องของเทคนิคการสอนทักษะการสอน การประเมินผลการเรียนหลักสูตร แหล่งวัสดุอุปกรณ์และวิธีใช้ ตลอดจนเนื้อหาของบทเรียนอย่างชัดเจน ควบคู่การประสานงานระหว่างโรงเรียนฝึกสอนกับวิทยาลัยครู ในการให้ถรอมรสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งก็ตรงกับผลการวิจัยของ เกลียวพันธ์ ชจรณกุลกิติ ที่ว่า ควรจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการด้านการสอนระหว่างอาจารย์นี้เทศก์กับครูพี่เลี้ยง¹ และผลการวิจัยนี้ ก็ตรงกับแนวความคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ควบคู่กันว่า บทบาทอันหนึ่งของอาจารย์นี้เทศก์คือการเป็นผู้นี้เทศก์งานทางวิชาการแก่นักศึกษาฝึกสอน² แต่ผลการวิจัยของผู้วิจัยที่ปรากฏออกมานั้น ปรากฏว่า เทคนิคการเป็นผู้นำทางวิชาการควบคู่การให้ความรู้เกี่ยวกับการนี้เทศก์การสอน การให้ความช่วยเหลือในการแสดงผลงานทางวิชาการ ตลอดจนการให้การปฐมนิเทศแก่ครูพี่เลี้ยงครูใหญ่ เป็นเทคนิคที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอาจารย์นี้เทศก์เห็นว่าการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูพี่เลี้ยงก็น่าจะเพียงพอแล้ว ส่วนเรื่องที่จะให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ครูพี่เลี้ยง การจัดหาหนังสือคู่มือการฝึกสอนให้กับครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงควรจะเป็นหน้าที่ของฝ่ายประสานงานวิชาชีพที่จะต้องรับผิดชอบไปอีกประการหนึ่ง อาจารย์นี้เทศก์ที่ออกไปนี้เทศก์ไม่ได้อมาจากคณะครุศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียวแต่มาจากทุกภาควิชา เพราะ อาจารย์นี้เทศก์บางคนจึงไม่รู้ว่า อาจารย์นี้เทศก์ควรมี

¹ เกลียวพันธ์ ชจรณกุลกิติ, "บทบาทของอาจารย์นี้เทศก์ในวิทยาลัยครูส่วนกลางของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), บทคัดย่อ.

² นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, "แนวคิดในการจัดการนี้เทศก์ฝึกสอน" (กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 5.

บทบาทเช่นใ้ค่าง อาจารย์นิเทศบางคนก็อาจจะนึกว่าการที่จะช่วยเหลือครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ แสดงผลงานทางวิชาการนั้น ควรจะเป็นเรื่องของนักศึกษาฝึกสอนซึ่งก็ตรงกับผลการวิจัยของ ไพบูลย์ วงษ์ประพันธ์¹ ที่ว่า อาจารย์นิเทศมีความเห็นว่านักศึกษาได้รู้ถึงความรับผิดชอบในอันที่จะ กำหนดนโยบายของฝ่ายบริหารสามารถวางแผนหน่วยงานและทำบันทึกการสอนได้อย่างดี¹ จึงเป็น หน้าที่ของแผนกประสานวิชาชีพที่จะทำการชี้แนะหรือปฐมนิเทศให้แก่อาจารย์นิเทศทุกคน ได้ ตระหนักถึงบทบาทและสิ่งที่ควรปฏิบัติในกรณีนิเทศการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคนิคในการเป็น ผู้นำทางวิชาการซึ่งผลการวิจัยของผู้วิจัยหลายคน ก็ได้มีความเห็นสอดคล้องกัน ดังที่ได้กล่าวมา แล้วว่า อาจารย์นิเทศควรจะใช้เทคนิคในการเป็นผู้นำทางวิชาการให้มาก ผู้วิจัยเห็นควยเป็น อย่างมากที่อาจารย์นิเทศควรจะเป็นผู้มีความสามารถที่จะฝึกครูพี่เลี้ยงให้เป็นผู้มีบทบาทในการ เป็นครู (Non Traditional Role of Teacher) สอดตามเป้าหมายที่ว่าอาจารย์นิเทศ ได้ทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำทางวิชาการ และครูใหญ่ซึ่งมีบทบาทในชุมชนมาก เพราะฉะนั้น จึงควรจัดให้มีการสัมมนาอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับแนวทางให้การนิเทศ การฝึกสมรรถภาพการเป็น อาจารย์นิเทศเพื่ออาจารย์นิเทศจะได้มีบทบาทและความสามารถในการนิเทศเลือกคนที่จะไปถ่ายทอดให้

5. จากผลการวิจัยปรากฏว่า เทคนิคการนิเทศในด้านการสอนก่อนการฝึกสอนในชั้น เรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยอาจารย์นิเทศมีความเห็นพ้องกันว่าควรที่จะให้นัก - ศึกษาฝึกสอนได้สังเกตการสอนของครูประจำการก่อนในสัปดาห์แรกของการฝึกสอนซึ่งก็ตรงกับความ - คาดหวังของผู้วิจัยที่ต้องการจะให้อาจารย์นิเทศเห็นว่า ก่อนที่นักศึกษาจะออกไปปฏิบัติการสอนก็ ควรจะได้สังเกตพฤติกรรมการสอนจริง ๆ ของครูพี่เลี้ยง และจะได้วางแผนการสอนกับครูพี่เลี้ยง ล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความมั่นใจและเป็นการช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมตัวให้เข้ากับสภาพของ โรงเรียนฝึกสอนได้เร็วขึ้น เป็นการลดความเครียดของนักศึกษาฝึกสอนได้เร็วขึ้น เพราะฉะนั้น

¹ไพบูลย์ วงษ์ประพันธ์, "การศึกษาโครงการการฝึกสอนในระดับมัธยมศึกษาของ คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2507 " (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508), หน้า 83 -

การทำความตกลงกับนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่การสอน การให้นักศึกษางานแผนการ
สอนทั้งระยะสั้นและระยะยาวในสัปดาห์แรก การให้การปฐมนิเทศแก่นักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับหลัก
เกณฑ์การนิเทศและการประเมินผล จะทำให้นักศึกษาอบอุ่นใจขึ้นและรู้งานควรวางแผนปฏิบัติอย่างไรเกี่ยวกับ
การสอนซึ่งก็ตรงกับแนวความคิดของ เอ็ดการ์ เอ็ม แทนรูเทอร์ (Edgar M. Tanruther)
ที่วางระยะสังเกตรับเป็นระยะก่อนการฝึกสอนจริง ๆ ในชั้นเรียนนั้น เป็นระยะที่จะช่วยให้นักศึกษา
ฝึกสอนมองเห็นแนวทางอย่างกว้าง เกี่ยวกับโรงเรียน นักเรียน การเรียนการสอน บุคคล
และชุมชนนอกโรงเรียน ตลอดจนแนวการบริหารของโรงเรียนทั้งนี้ควรให้ระยะเวลาในการสังเกต
ประมาณ 1 สัปดาห์¹ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจารย์นิเทศควรจะได้มีบทบาทร่วมสังเกตการสอน
และเป็นพี่เลี้ยงในการวางแผนการสอนร่วมกับครูพี่เลี้ยงให้กับนักศึกษา ดังนั้น อาจารย์นิเทศจึง
ควรได้อยู่กับนักศึกษาในห้องเรียนครั้งแรกซึ่งตรงกับแนวความคิดของอาจารย์นิเทศกลุ่มกรุงเทพฯ
มหานคร ส่วนการที่จะให้นักศึกษาฝึกสอนที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก่อนแล้วปล่อยเดี่ยวตาม
แนวความคิดของอาจารย์นิเทศกลุ่มวิทยาลัยครูอื่น ๆ ค่อนข้างอันตรายในแง่ที่ว่า เป็นผลต่อสุขภาพจิต
และความวุ่นใจของนักศึกษาในการเตรียมการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตรสมร
ชุมอินทรจักร ที่ว่านักศึกษาฝึกสอนประสบปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการสอน วิธีสอน การเลือกและ
การใช้อุปกรณ์การสอน การปกครองชั้นเรียน ตัวนักเรียน ตัวนักศึกษาฝึกสอนเอง ครูพี่เลี้ยง
และบุคลากรในโรงเรียน² เพราะฉะนั้น การได้อยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษาฝึกสอนในช่วงสัปดาห์แรกของ
การฝึกสอนจึงเป็นระยะที่สำคัญยิ่ง ทางวิทยาลัยครูก็ควรจะได้เห็นความสำคัญของเรื่องนี้ ด้วยการจัดให้

¹ Edgar M. Tanruther, Student Teaching Guide for Elementary Student Teachers and Supervising Teachers, (Terre Haute, Indiana: Indiana State University, 1970), p.2.

² จิตรสมร ชุมอินทรจักร, "ปัญหาและความยุ่งยากที่นักศึกษาฝึกสอนประสบในการฝึกสอน
ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2506), วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506), หน้า 84.

อาจารย์นิเทศก์ทำหน้าที่นิเทศโคออดิเนตเสริมเวลา (Full Time) โดยไม่ต้องทำการสอนในวิทยาลัยด้วย ซึ่งก็เป็นที่น่ายินดีว่า กรมการฝึกหัดครูได้มองเห็นความสำคัญของงานนิเทศการฝึกสอนแล้ว โดยให้อาจารย์นิเทศก์รับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอน 10 คน คิดเป็นชั่วโมงสอนในวิทยาลัยครูเท่ากับ 35 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า อาจารย์นิเทศก์คงจะเกิดกำลังใจ และกระตือรือร้นที่จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการนิเทศการสอน ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ตลอดจนมีเวลาอยู่กับนักศึกษาฝึกสอนได้มากขึ้นด้วย นักศึกษาฝึกสอนจะได้เกิดความอบอุ่นใจและมั่นใจในการสอนมากขึ้น

6. จากผลการวิจัยปรากฏว่า เทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนเห็นเทคนิคที่อาจารย์ปฏิบัติมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า อาจารย์นิเทศก์ชอบแบบสอบถามมีความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคเหล่านั้นเป็นอย่างดี ด้วยการรู้จักใช้เครื่องมือในการนิเทศ นั่นคือรู้จักใช้ OSCAR II ในการสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับการใช้วัสดุในห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอนของนักศึกษาทั้งที่ใช้วาจาและไม่ใช้วาจา นับว่าเป็นการนิเทศการฝึกสอนที่ถูกต้องหลักการนิเทศมาก ซึ่งก็ถือว่าเป็นวิธีสังเกตของการฝึกสอนที่อาจารย์นิเทศก์เห็นความสำคัญของนิเทศการสอนในชั้นเรียน เพราะการสังเกตการสอนนั้นมีความจำเป็นต่อนักศึกษาฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์ เนื่องจากโอกาสดังกล่าวจะช่วยให้ นักศึกษาฝึกสอนได้รับฟังหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อดีหรือข้อควรแก้ไขเกี่ยวกับการสอนของตนจากอาจารย์นิเทศก์ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอน เมื่อนักศึกษาฝึกสอนรู้จักปรับปรุงแก้ไข ย่อมจะก่อให้เกิดพัฒนาการด้านการสอนที่จะส่งเสริมให้เป็นผู้มีความสามารถพร้อมที่จะเป็นครูประจำการที่มีคุณภาพต่อไป สำหรับอาจารย์นิเทศก์นั้นนอกจากจะสังเกตการสอนเพื่อประโยชน์ของนักศึกษาฝึกสอนแล้ว การสังเกตการสอนในชั้นเรียนยังเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยอาจารย์นิเทศก์ในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประเมินผลจากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน จะถูกต้องและให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายได้ แต่การประเมินผลจากการสังเกตการสอนในชั้นเรียนจะถูกต้องและยุติธรรมมากยิ่งขึ้นก็ต่อเมื่ออาจารย์นิเทศก์มีเกณฑ์ (Criteria) ที่จะศึกษาพฤติกรรมกรรมการสอนมาเป็นคะแนน อย่างชัดเจนและตรงกัน สำหรับเทคนิคการสอนที่อาจารย์นิเทศก์นำไปปฏิบัติบ่อยนั้นก็คือ การสังเกต

การสอนโดยใช้แบบฟอร์มการศึกษาช่วงระยะเวลา (Time Motion) ที่เป็นเช่นนี้ก็อาจจะเป็นเพราะ เครื่องมือแบบนี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลายและรู้จักกันนั้น เพราะฉะนั้นการใช้เครื่องมือแบบนี้ในการสังเกตการสอนของอาจารย์นั้นก็ย่อมจะต้องเกิดความคลุกคลีกันเองจากความไม่เข้าใจวิธีการใช้อย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นถ้าต้องการจะให้อาจารย์ในเทศกั้ใช้แบบฟอร์มนี้ในการสังเกตการสอน ก็ต้องมีประชุมเชิงปฏิบัติการแก่อาจารย์ในเทศกั้ให้เข้าใจแจ่มแจ้งเสียก่อน ส่วนการใช้เครื่องบันทึกเสียงซึ่งอาจารย์ในเทศกั้ไม่นำไปปฏิบัติเลยในการนิเทศการสอนนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การใช้เครื่องบันทึกเสียงในระหว่างการสังเกตการสอนในชั้นเรียนนั้น เป็นเทคนิคที่ดีแต่ไม่สะดวกในการที่จะนำไปใช้ เพราะเครื่องบันทึกเสียงมีจำกัด และผู้ใช้ก็ควรรับผิดชอบในการนำไปใช้มาก อาจารย์ในเทศกั้จึงไม่นิยมนำไปใช้ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ สุจริต เพ็ชรชอบ¹ ที่ว่า การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อการเตรียมครุมีใช้น้อยที่สุด¹ อย่างไรก็ตาม การใช้เทคนิคการนิเทศด้วยเครื่องบันทึกเสียงนี้ ถ้ามีโอกาสได้ใช้ก็จะทำให้อาจารย์ในเทศกั้ได้ทราบข้อบกพร่องที่อาจจะมีของนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมทางวาจาได้ดียิ่งขึ้น

7. จากผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ในเทศกั้นำเทคนิคการนิเทศในด้านการสอนหลังจากการฝึกสอนในชั้นเรียน ไปปฏิบัติในระดับมาก ทำให้เป็นที่น่ายินดีว่า งานการผลิตครูน่าจะมีคุณภาพในแง่ที่ว่า อาจารย์ในเทศกั้ได้ใช้เทคนิคถูกต้องตามหลักวิชา คือมีการบอกเทคนิคการสอนที่ควรปฏิบัติให้กับนักศึกษา มีการบอกผลการสอน การใช้สื่อการสอน และเทคนิคใหม่ๆ ตลอดจนการให้นักศึกษาฝึกสอนได้สังเกตซึ่งกันและกัน ซึ่งเรื่องนี้ก็ตรงกับผลการวิจัยของ แซลลี นิวเบิร์ต คลาร์ก (Sally Newbert Clark) ว่า

¹ Sucharit Pienchob, "A Proposed Program of Pre-student Teaching Professional Laboratory Experiences for Secondary Education Students in the Faculty of Education Chulalongkorn University". Dissertation Abstracts International, Vol. 37 (February 1977), p. 5005-A.

นักศึกษาควรได้รับคำแนะนำว่า วิชาใด ภาษาใด ควรใช้เทคนิคและอุปกรณ์ชนิดใดในการสอน ควรจัดกิจกรรมอย่างไร ตลอดจนวิธีปกครองชั้นเรียนให้นักศึกษาควย¹ การที่นักศึกษาได้ทราบถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่ควรปฏิบัติในการฝึกสอน หลังจากที่อาจารย์ในเทศกได้สังเกตการฝึกสอนแล้ว ก็เท่ากับว่าได้ปฏิบัติรายอนกดับจากอาจารย์ในเทศก เพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนได้ปรับปรุงการสอนของตนได้ดียิ่งขึ้น และถูกต้องยิ่งขึ้นไปอีกจะทำให้นักศึกษาเกิดกำลังใจ และอบอุ่นใจว่า อาจารย์ในเทศกได้ให้ความเอาใจใส่แก่ตนเองเป็นอย่างดี แต่ทางแผนกประสบการณ์วิชาชีพก็ควรปฐมนิเทศให้อาจารย์ในเทศกได้ทราบเพิ่มเติมว่า ควรจะได้นักศึกษารูจักวิเคราะห์และประเมินผลการสอนของตนเอง ในระหว่างการฝึกสอนของเขา เพราะจะทำให้การสอนของนักศึกษาฝึกสอนมีผลดีมากขึ้น ซึ่งแนวความคิดนี้ก็ตรงกับแนวความคิดของ เปียร์ส (Piers) ที่ว่า ช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนนำตัวเองได้ ด้วยการส่งเสริมให้อวิเคราะห์ตนเองทั้งในคานเกินและคอยโดยมุ่งให้ความสามารถของนักศึกษาให้เป็นประโยชน์ และให้เขาเผชิญกับความเป็นจริงเกี่ยวกับความคองการของตนเอง และหาทางแก้ไขเอง² แต่จากผลการวิจัยของผู้วิจัยเองปรากฏว่า การให้นักศึกษาฝึกสอนได้มีการวิเคราะห์ และประเมินผลของตนเอง เป็นเทคนิคที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนเทคนิคอื่น ๆ ที่นำไปปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยด้วยก็คือ การจัดการสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ สำหรับนักศึกษาฝึกสอนในช่วงระยะเวลาของการฝึกสอน การจัดให้มีการสาธิตการสอนหลังจากที่แจงขอบทพร้อมแล้ว โดยตัวอาจารย์ในเทศกเองหรือโดยนักศึกษาฝึกสอน และการให้ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนได้ฟังการสอนจากเครื่องบันทึกเสียงร่วมกัน การที่อาจารย์ในเทศกนำเทคนิคการนิเทศการสอนเหล่านี้ไปปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ก็อาจจะเป็นเพราะระยะเวลา

ของการฝึกสอนสั้นไป เพราะในสภาพปัจจุบันนี้ นักศึกษาฝึกสอนมีโอกาสดูฟังเพียงครั้ง
 เหนือเท่านั้น ทำให้โอกาสที่จะจัดการสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ การสาธิตการสอนใหญ่ก็เลยลด
 ซดลงไปด้วย อีกประการหนึ่งอาจารย์ในเทศกบางคนก็ไม่ทราบเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศเหล่านี้
 เพราะฉะนั้น ถ้าอาจารย์ในเทศกทุกคนได้ทราบเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการสอนอย่างแจ่มแจ้ง
 และมีโอกาสนิเทศการสอนเต็มเวลาจะทำให้อาจารย์ในเทศกก็มีโอกาสที่จะใช้เทคนิคการสอน
 เหล่านี้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดผลดีต่อการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน ส่วนเทคนิคการนิเทศ
 การสอนเกี่ยวกับการใช้ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนได้ฟังการสอนจากเครื่องบันทึกเสียง
 ร่วมกันนั้น อาจารย์ในเทศกบางกลุ่มไม่สนใจไปปฏิบัติเลย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจจะเป็น
 เพราะขาดแคลนสื่อการสอน หรืออาจารย์ในเทศกเองนึกไม่ถึง อีกประการหนึ่ง ผู้ที่รับผิดชอบ
 เกี่ยวกับการใช้เครื่องบันทึกเสียง มักจะหวงไม่ยอมให้ใช้เพราะถ้าเกิดการเสียหายขึ้น เขา
 ก็จะทงรับผิชอบ จึงทำให้เกิดความไม่สะดวกที่จะใช้ จึงไม่นิยมที่จะนำเทคนิคการนิเทศ
 การสอนข้อนี้ไปปฏิบัติ แต่หาปฏิบัติได้ก็จะเกิดผลดี เพราะนักศึกษาฝึกสอนจะได้ทราบขอบ
 พรมที่อาจจะมีจากพฤติกรรมการใช้วาจาของตนเอง แล้วจะได้หาทางแก้ไขต่อไป

8. จากการวิจัยปรากฏว่า เทคนิคการนิเทศการสอนในด้านการประเมินผลเป็น
 เทคนิคที่อาจารย์ในเทศกนำไปปฏิบัติมาก เทคนิคเหล่านี้ได้แก่ การประเมินผลการทำงาน
 และการสอนของนักศึกษาฝึกสอนจากบันทึกการสังเกตของอาจารย์ในเทศกและครูพี่เลี้ยง
 การชี้แจงให้ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อต่าง ๆ ในแบบประเมินผล
 การให้ครูพี่เลี้ยงครูใหญ่ของโรงเรียนฝึกสอน แสดงความคิดเห็นในการประเมินผลการ
 ฝึกสอนจากการพูดคุยกับครูพี่เลี้ยง การจัดทำต้นกการให้คะแนนฝึกสอนระหว่างอาจารย์
 ในเทศกกับครูพี่เลี้ยงเป็นสัดส่วนเท่ากัน มีการประชุมตกลงกันระหว่างครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง

และอาจารย์นิเทศก์ก่อนที่จะให้คะแนนครั้งสุดท้าย และการประเมินผลแต่ละครั้งควรแจ้งให้นักศึกษาได้ทราบล่วงหน้า ตลอดจนการให้นักศึกษาฝึกสอนได้ประเมินผลการสอนและความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งเทคนิคการนิเทศการสอนข้อนี้ก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของอาร์เธอร์ เอช. เอลลิส (Arthur H. Ellis) ที่ว่า ไม่ควรประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาในลักษณะที่เป็นการแข่งขัน หรือเปรียบเทียบความสามารถซึ่งกันและกัน แต่ควรมุ่งพิจารณาการพัฒนาการฝึกสอนของแต่ละบุคคล เพราะถ้าการประเมินผลที่มุ่งในลักษณะที่เป็นการแข่งขันแล้ว ก็จะทำให้เกิดการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน ซึ่งจะมีผลทำให้นักศึกษาเกิดความคับข้องใจขึ้นได้ และจะไม่เกิดผลดีต่อการฝึกสอนเลย อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งที่จะต้องใช้เทคนิค เพราะการประเมินผลเป็นกระบวนการพิจารณาทัศนใจวางานที่ทำได้โดยผลอย่างไร บรรลุวัตถุประสงค์ของงานนั้นหรือไม่ เพราะฉะนั้นการที่จะไปประเมินผลว่านักศึกษาฝึกสอนได้บรรลุถึงจุดประสงค์ของการฝึกสอนหรือไม่ มีพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับเทคนิคที่อาจารย์นิเทศก์จะเลือกใช้ ซึ่งจากผลการวิจัยของผู้วิจัยเอง ก็มีความเห็นว่า อาจารย์นิเทศก์ควรที่จะเลือกใช้เทคนิคที่นำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ก็จะเป็นผลดีกับการฝึกสอน เพราะเทคนิคต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยอื่น ๆ อาทิเช่น ผลการวิจัยของ เปียร์ส (Pires) ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกสอนให้คะแนนตนเองเกี่ยวกับความสามารถและความสำเร็จในการสอน และส่งเสริมให้กำหนดระยะเวลาที่จะให้คะแนน

³ Arthur H. Ellis, "A Study of Some Aspects of the Student Teaching Program of the University of Wyoming", Dissertation Abstracts International A : The Humanities and Social Sciences, 33 (December, 1972) : 2779 - A.

ตนเองเพื่อประเมินผลการสอนของคน¹ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ มานีนวลด จันดิษฐ์ชัย ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่คณะครุศาสตร์ว่า ทางคณะควรขอรับรองให้โรงเรียนฝึกสอนได้มีการศึกษาพัฒนาการนักเรียน เพื่อวัดและประเมินผลการสอน ตลอดจนทฤษฎีการสอนของนิสิตและให้ข้อเสนอแนะ² และผลการวิจัยของ คอนเรย์ สปริเวย์ (Don Ray Sprivey) ที่บอกว่า การที่นักศึกษาฝึกสอนจะฉลาดขึ้นหรือมีความสามารถเพิ่มขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับเครื่องมือเครื่องใช้ในการประเมินผลและความสามารถประกอบกัน³

สำหรับผลการวิจัยของผู้วิจัยที่ผู้วิจัยนำไปปฏิบัติ บัดนี้นอบนั้น ถ้าพิจารณาตามสภาพข้อเท็จจริงแล้ว ก็อาจจะไม่สะดวกในการที่จะร่วมกันสร้างแบบประเมินผลการฝึกสอน ร่วมกันระหว่างอาจารย์ในเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน เพราะมักจะมีการเปลี่ยนแปลงครูพี่เลี้ยงอยู่เสมอ อีกประการหนึ่ง ครูพี่เลี้ยงบางคนมักจะด้อมค้อมอยู่เสมอว่าไม่มี ความสามารถพอ ไม่ขอออกความเห็น นอกจากนั้นการให้เพื่อนนักศึกษาด้วยกันประเมินผลที่ได้ก็ออกมามักอยู่ในระดับสูง เพราะนักศึกษาด้วยกันมักจะช่วยกัน ส่วนการประเมินผลด้วย

¹Edward A. Pires, " Basic Principlea of Organization of Student Teaching," Newsletter 2 (July-September 1976) ; 17-19

²มานีนวลด จันดิษฐ์ชัย, "การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกสอน จากการสัมมนานิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2505-2507" (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2507), บทคัดย่อ.

³Don Ray Sprivey, " The Prediction of Student Teaching Success in Teacher Education Development and Present Statues," Dissertation Abstracts 33 (February 1972) : 4228 A.

อาจารย์ในเทศก์เองโดยนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์ในเทศก์นำไปปฏิบัติบ่อย ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะอาจารย์ในเทศก์เองไม่ใจกว้างพอที่จะรับฟังข้อบกพร่องของตนเองได้ สำหรับการ ประเมินผลโดยใช่ Video - Tape Recorderกับการประเมินผลโดยใช่เครื่องบันทึกเสียง นั้น เป็นเทคนิคที่อาจารย์ในเทศก์ไม่นำไปปฏิบัติเลย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอาจารย์ในเทศก์ ใ้เครื่องมือเหล่านี้ไม่เป็น เครื่องราคาแพง ทำให้เกิดความยุ่งยาก ซึ่งผู้วิจัยก็เห็นด้วยว่า ไม่เหมาะที่จะใช้ในการสอนจริง ๆ แต่เหมาะที่จะใช้ในระหว่างการเรียนวิธีสอนมากกว่า แต่ถ้าวางได้ก็จะเป็นการดีมาก เพราะนักศึกษาฝึกสอนจะได้เห็นพฤติกรรมของตนทั้งพฤติกรรม ที่ใช้วาจาและไม่ใช้วาจา แล้วนักศึกษาฝึกสอนก็จะสามารถประเมินผลการสอนของตนเองได้

9. จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า อาจารย์ในเทศก์เห็นด้วยกับปรัชญาในการนิเทศการ สอนว่า "การนิเทศการสอนคือการสอน" ซึ่งถ้าวาจารย์ในเทศก์เห็นด้วยเช่นนี้ก็จะทำให้ การนิเทศการฝึกสอนบรรลุถึงจุดหมายยิ่งขึ้น เพราะเท่าที่ผ่านมา อาจารย์ในเทศก์มักจะกังวล กันว่ามัวแต่ออกนิเทศก์ ทำให้ไม่มีชั่วโมงสอน แล้วจะไม่มีผลปรากฏทำให้การนิเทศการฝึกสอน เป็นไปด้วยความไม่เต็มใจ แต่ทำไปเพราะได้รับมอบหมายมา เพราะฉะนั้น การมีปรัชญา การสอนว่า "การนิเทศการสอนคือการสอน" จะทำให้การฝึกสอนทำเป็นไปได้อย่างดี

10. จากผลการวิจัยที่ว่า อาจารย์ในเทศก์ยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่า อาจารย์ นิเทศก์จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษา และหลักสูตรประถมศึกษาเป็นอย่างดี ก็แสดงว่าควรที่อาจารย์ในเทศก์จะออกไปนิเทศการสอนไม่ว่าจะเป็นในระดับประถมศึกษา หรือมัศึกษานั้น อาจารย์ในเทศก์จำเป็นต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรในแต่ละระดับ ได้เป็นอย่างดี เพื่อจะได้สามารถให้การแนะนำในการเตรียมเนื้อหา วิธีสอน ให้สอดคล้อง กับหลักสูตรแต่ละระดับได้

11. จากผลการวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ในเทศก์ที่ว่า อาจารย์ นิเทศก์ควรมีประสบการณ์ในการสอนในระดับประถมหรือมัธยมมาก่อนนั้น แสดงว่า การมี ประสบการณ์การสอนในระดับประถมหรือมัธยมมาก่อนจะทำให้อาจารย์ในเทศก์รู้และเข้าใจ ถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับการฝึกสอนได้ว่า นักเรียนในระดับประถมหรือมัธยมควรมีวิธีการ

สอนอย่างไร ควรจะจัดกิจกรรมแบบไหนจึงจะเหมาะกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งผลการวิจัยข้อนี้ก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิวัฒน์ ใจเที่ยง ที่ว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์ในการสอนระดับประถมมากอน

12. จากผลการวิจัยที่ว่า อาจารย์นิเทศก์จำเป็นต้องทราบเทคนิคการนิเทศการสอนทุก ๆ แบบ แต่ก็ไม่แน่ใจว่าในการนิเทศการสอนนั้น อาจารย์นิเทศก์ทุกคนได้ทราบถึงเทคนิคการนิเทศการสอนแล้ว อาจารย์นิเทศก์จึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจะให้มีการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการสอนแก่อาจารย์นิเทศก์ก่อนออกไปนิเทศการสอน แสดงว่า การทราบถึงเทคนิคการนิเทศการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้การนิเทศการฝึกสอนนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นในกรณีที่อาจารย์นิเทศก์ยังไม่ทราบถึงเทคนิคการนิเทศการสอนก็ควรที่ทางแผนกประสบการณ์วิชาชีพจะได้จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการสอนเพื่อให้อาจารย์นิเทศก์มีความมั่นใจต่อการนิเทศการสอนของตนเอง ซึ่งผลการวิจัยนี้ก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบียร์ส(Pires) ที่ว่าควรจะมีการอบรมอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับวิชาการ เทคนิคในการนิเทศการฝึกสอน และการประเมินผลการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ทั้งนี้เพื่อการวัดผลการฝึกสอนจะได้อยู่ในระดับเดียวกันหรือมาตรฐานเดียวกัน²

13. ผลการวิจัยที่ว่า แต่ละวิทยาลัยควรทำแบบประเมินผลของวิทยาลัยเองเป็นที่ยิ่ง แสดงว่า อาจารย์นิเทศก์เห็นด้วยกับความเห็นของ ชิปลา (Shipila) ที่ว่าทุกวิทยาลัยควรได้จัดทำ

¹วิวัฒน์ ใจเที่ยง "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการ วิชา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) บทคัดย่อ 2519.

²Eward A. Pires, "Basic Principles of Organization of student Teaching," Newsletter 2 (July-September 1967) : 19

แบบประเมินผลของตนเองขึ้น¹ ซึ่งผู้วิจัยก็เห็นด้วย เพราะสภาพของแต่ละวิทยาลัยไม่เหมือนกัน แต่ละวิทยาลัยก็ย่อมทราบถึงปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนของตน และจะได้ประเมินผลในสิ่งที่ต้องการ ประเมินได้ เพราะฉะนั้น แบบฟอร์มการประเมินผลของวิทยาลัยหนึ่ง อาจจะเหมาะสมสำหรับวิทยาลัยของตนเอง แต่ไม่เหมาะสมสำหรับวิทยาลัยครูอื่นก็ได้ อีกประการหนึ่ง อาจารย์นิเทศก์ของแต่ละวิทยาลัยครู ก็อาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปเกี่ยวกับการประเมินผล เพราะฉะนั้น การที่วิทยาลัยครูแต่ละแห่งจะได้จัดทำแบบประเมินผลของตนเองขึ้นจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด

14. จากผลของการเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอมานั้นก็แสดงให้เห็นว่า อาจารย์นิเทศก์เห็นด้วยกับการใช้เทคนิคในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นอย่างยิ่ง สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน อันได้แก่ชาวบ้านในท้องถิ่น หัวหน้าหมวดการศึกษา เทศมนตรีฝ่ายวิชาการ และผู้นำชุมชนที่นักศึกษาไปฝึกสอนด้วยนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีค่าสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มวิทยาลัยครูที่มีในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ของบุคลากรกับอาจารย์นิเทศก์ในกลุ่มวิทยาลัยครูต่างจังหวัดนั้น มีความคุ้นเคยกันมากกว่า มีโอกาสที่จะพบปะกันได้บ่อย จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์นิเทศก์จะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านี้ เพราะสัมพันธ์ภาพส่วนตนย่อมนำไปสู่ความสำเร็จของการงานได้ นั่นก็หมายถึงว่าการจัดการฝึกสอนจะดำเนินไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการเป็นผู้นำทางวิชาการของอาจารย์นิเทศก์นั้น เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์นิเทศก์จะต้องให้ความรู้แก่ครูที่เลี้ยง

จากผลการวิจัย และขอเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามมีหลายประเด็นจะเห็นได้ว่า เทคนิคในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ เทคนิคการเป็นผู้นำทางวิชาการ เทคนิคในการนิเทศการสอนและการประเมินผลเป็นเทคนิคที่จำเป็นและปฏิบัติกันมาก ในการนิเทศการสอน อาจารย์นิเทศก์ควรที่จะได้ทราบเทคนิคเหล่านี้ เพื่อนำไปปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะ

¹ ออตโต เจ ชิปล่า, "แบบประเมินผลการฝึกสอน" ในโครงการปรับปรุง การฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท, (โรงพิมพ์เจริญวิทยการพิมพ์, 2521), หน้า 128

เทคนิคที่เหมาะสมในแต่ละด้าน เพื่อให้อาจารย์ในเทศก์จะได้นำเทคนิคเหล่านี้ไปใช้ในการนิเทศ การฝึกสอน เพื่อให้การฝึกสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับเทคนิคในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์นั้น อาจารย์ในเทศก์ควรได้รับการชี้แนะให้ตระหนักว่า การสร้างมนุษยสัมพันธ์เป็นเทคนิคที่สำคัญมากในการนิเทศการสอน อาจารย์ในเทศก์ที่มีความเข้าใจนักศึกษา มีความจริงใจ เอาใจใส่ต่อทุกข์สุขของนักศึกษา เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอนมานานแล้ว แต่เป็นที่น่าสนใจว่า ถึงแม้คุณสมบัติเหล่านี้จะเป็นสิ่งสำคัญ แต่หากได้มีการเพิ่มหรือปลูกฝังคุณสมบัติเหล่านี้ให้แก่อาจารย์ในเทศก์อย่างจริงจัง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเราคิดว่าคุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณสมบัติเฉพาะคน ที่แต่ละคนต้องสร้างเอาเองจากประสบการณ์ หรือไม่ก็อาจเป็นเพราะเรายังไม่มีวิธีการอะไรที่จะฝึกฝนในเรื่องนี้ได้อย่างไค้ผล เพื่อให้จะให้อาจารย์ในเทศก์ได้มีคุณสมบัติ คือมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น อันได้แก่นักศึกษาฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ ชาวบ้านในท้องถิ่นที่โรงเรียนฝึกสอนตั้งอยู่ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอพฤติกรรมที่มีมนุษยสัมพันธ์อันเหมาะสมสำหรับอาจารย์ในเทศก์ในวิทยาลัยครูที่จะนำไปปฏิบัติ ซึ่งจะมีผลทำให้อาจารย์ในเทศก์ประสบความสำเร็จในการนิเทศการสอน

พฤติกรรมที่แสดงว่ามีมนุษยสัมพันธ์ที่อาจารย์ในเทศก์ควรนำไปปฏิบัติคือ

1. การมีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส
2. การสร้างความคุ้นเคย
3. การยอมรับบุคคล
4. ความจริงใจ
5. การสร้างเสริมความเข้าใจพฤติกรรม และความรู้สึกของผู้อื่น
6. การปรับพฤติกรรม
7. การมีอารมณ์ขัน
8. ให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ
9. การเจรจาด้วยถ้อยคำที่อ่อนหวาน

10. การถอมตน

พฤติกรรมดังที่ได้อธิบายมาแล้วทั้ง 10 พฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมที่ฝึกได้ โดยการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในเรื่องขบวนการกลุ่ม (Group Process) มาให้ความรู้และเป็นผู้ฝึก เพราะฉะนั้นรูปแบบของการฝึกก็จะออกมาในรูปแบบของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทางแผนกประสบการณ์วิชาชีพของสถาบันฝึกหัดครูจึงควรที่จะเป็นผู้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อที่จะให้อาจารย์นิเทศที่ยังขาดคุณสมบัติ เรื่องนี้ได้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่แสดงว่ามีมนุษยสัมพันธ์ดี เพื่อที่จะได้นำไปใช้เป็นเทคนิค การนิเทศการฝึกสอนให้เกิดผลดีทั้งกับนักศึกษาฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และชาวบ้านในท้องถิ่นที่โรงเรียนฝึกสอนตั้งอยู่ต่อไป

ส่วนเทคนิคในด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการนั้น ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับ อาจารย์นิเทศมาก จากผลการวิจัยที่ได้มานั้น สรุปได้ว่า เทคนิคทางด้านวิชาการ ที่อาจารย์นิเทศก็นำไปปฏิบัติมากนั้น คือ การแนะนำนักศึกษาฝึกสอนให้รู้จักแหล่งความรู้ และแหล่งสื่อการสอน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูพี่เลี้ยงได้เสนอความคิดเห็นโดยเสรี และให้ความช่วยเหลือแก่ครูพี่เลี้ยงในด้านการ เทคนิคต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้วิจัยมานี้ อาจารย์นิเทศก็นำไปปฏิบัติได้คือ อาจารย์นิเทศก็ควรที่จะมีความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่ง อาจารย์นิเทศจะสามารถนำไปใช้เป็นเทคนิคในการนิเทศการสอนด้านวิชาการ ด้วยการเสนอแนะหรือให้คำปรึกษาได้ ผู้วิจัยใครขอเสนอพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับ อาจารย์นิเทศในด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการดังนี้คือ

1. มีความรู้เรื่องปรัชญาการศึกษา เข้าใจวัตถุประสงค์ในด้านการจัดการศึกษา
2. มีความรู้ในค่านหลักสูตรและประมวลการสอน
3. มีความรู้ในค่านพัฒนาการ เด็กและจิตวิทยา
4. มีความรู้ในค่านระเบียบวิธีสอน

5. มีความรู้ในด้านประเมินผล
6. มีความรู้ในด้านบริหารการศึกษาและนิเทศการศึกษา
7. มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นที่โรงเรียนฝึกสอนตั้งอยู่
8. มีความเป็นประชาธิปไตย

อาจารย์นิเทศก์จะมีความรู้ในด้านต่าง ๆ ใดดีหรือไม่เพียงใดนั้น เป็นหน้าที่ของทางแผนกประสบการณ์วิชาชีพที่จะดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการนี้ก็อาจจัดในรูปแบบของการปฐมนิเทศ หรือ เป็นการนิเทศภายในก็ได้ การดำเนินการเช่นนี้ถือเป็นเทคนิคอันหนึ่งที่จะส่งเสริมให้อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้มีความรู้ทางด้านวิชาการและเมื่ออาจารย์นิเทศก์มีความรู้ในด้านต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว อาจารย์นิเทศก์ก็จะสามารถใช้เทคนิคการนิเทศการสอนในด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการตามผลการวิจัยที่ได้วิจัยไว้ อย่างมั่นใจยิ่งขึ้น ผู้วิจัยใคร่เสนอเพิ่มเติมว่า เทคนิคการนิเทศการสอนที่เหมาะสมที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกสอนมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งความรู้และแหล่งสื่อการสอนใดดีขึ้น ตลอดจนประสานงานกับครูพี่เลี้ยงใดดีขึ้นคือ

1. การจัดนิทรรศการ (Exhibition) เกี่ยวกับชุมชนที่โรงเรียนฝึกสอนตั้งอยู่ รวมทั้งแหล่งความรู้ และ แหล่งสื่อการสอนด้วย
2. จัดให้มีสัปดาห์วิชาการขึ้น โดยการเชิญวิทยากรซึ่งอาจเป็นอาจารย์นิเทศก์ด้วยกัน หรืออาจจะเป็นครูพี่เลี้ยงที่มีความรู้หรือประสบการณ์มากมาพบปะและสนทนากับนักศึกษาฝึกสอน
3. จัดให้มีการพบปะและวางแผนการสอนตลอดเทอมการฝึกสอนร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกสอน และครูพี่เลี้ยง
4. อาจารย์นิเทศก์ร่วมกับครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอน จัดทำโครงการที่จะส่งเสริมโรงเรียนฝึกสอนในด้านวิชาการ

เทคนิคการนิเทศการสอนในด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการที่ผู้วิจัยได้เสนอ

มานี้ จะทำให้นักศึกษาฝึกสอนตลอดจนครูพี่เลี้ยงครูใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งความรู้ แหล่งสื่อการสอน ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับการฝึกสอนและประสานงานกันแต่ละฝ่าย ได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับเทคนิคในด้านการนิเทศการสอนและการประเมินผล ข้อสรุป จากผลการวิจัยนั้นสรุปได้ว่าเป็นเทคนิคที่สำคัญมากเช่นเดียวกัน เทคนิคเหล่านี้ก็ได้แก่ การให้นักศึกษาสังเกตการสอนของครูประจำการหรือครูพี่เลี้ยงในสัปดาห์แรกของการฝึกสอน การสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับการใช้วัสดุในห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางวาจา การบอกเทคนิคการสอนที่ควรปฏิบัติแก่นักศึกษาและการประเมินผลการทำงานและการสอนของนักศึกษาฝึกสอนจากบันทึกการสังเกตของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง การที่จะให้อาจารย์นิเทศก์ได้ทราบและใช้เทคนิคการนิเทศการสอนเหล่านี้เป็นเพื่อจะได้มีแนวทางในการนิเทศการสอนเดียวกัน ก็ควรเป็นหน้าที่ของทางแผนกประสานงานวิชาชีพอีกเช่นเดียวกัน ที่จะดำเนินการ ซึ่งอาจจะจัดในรูปของการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือการนิเทศภายในก็ได้ สำหรับพฤติกรรมของอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับเทคนิคในด้านการนิเทศการสอนและการประเมินผลนั้น ผู้วิจัยขอเสนอว่าควรมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
2. มีความรู้เกี่ยวกับการทำและการใช้อุปกรณ์การสอน
3. มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนต่าง ๆ
4. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน

การตั้งคำถามเป็นต้น

5. มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผล
6. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์
7. มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษา เช่น ขบวนการ

กลุ่มแบบเรียนสำเร็จรูปเป็นต้น และการใช้เพื่อนนักเรียนช่วยสอน (Peer Teaching) เป็นต้น

8. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานการณ์
9. มีความรู้เกี่ยวกับการสังเกตการสอนโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ

ถ้าอาจารย์นิเทศก์ได้มีพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ อาจารย์นิเทศก์ก็จะมีความรู้ในด้านนิเทศการสอนและการประเมินผล ความคับข้องใจอันเนื่องมาจากความไม่แน่ใจ ไม่มั่นใจก็จะหมดไป จากความรู้ที่อาจารย์นิเทศก์ได้รับนี้ จะมีผลทำให้อาจารย์นิเทศก์ได้เปลี่ยนพฤติกรรมไป อาจารย์นิเทศก์ก็จะนิเทศการสอนและประเมินผลได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใคร่ที่จะเสนอเทคนิคการนิเทศในด้านการสอนและการประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์ควรนำไปปฏิบัติดังนี้คือ

1. แนะนำให้นักศึกษาฝึกสอนร่วมกันจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้หน้าเรียนเพื่อเร้าใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน แล้วจะใคร่รวมกิจกรรมในการสอนของนักศึกษาฝึกสอนด้วยดี
2. ให้นักศึกษาฝึกสอนที่สอนชั้นเดียวกันวางแผนการสอนระยะยาวร่วมกันว่าในเนื้อหาแต่ละบทเรียนควรจะใช้อุปกรณ์การสอนอะไรบ้าง เพื่อจะได้เตรียมจัดทำหรือยืมได้
3. จัดให้มีการสัมมนาการฝึกสอน 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ด้วยการให้นักศึกษาฝึกสอนเสนอปัญหาแต่ละกรณี (Case) ที่นักศึกษาฝึกสอนได้ประสบมา ในรูปของบทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง (Role Playing and Simulation)
4. ให้นักศึกษาฝึกสอนได้ดูภาพยนตร์หรือ Video Tape เกี่ยวกับวิธีสอนต่าง ๆ ในวันที่มีการสัมมนาการฝึกสอน
5. ประเมินผลการสอนของนักศึกษาฝึกสอนด้วยพฤติกรรมทางวาจา ระหว่างครูกับนักเรียน แต่เวลาที่ใช้ในการเช็คพฤติกรรมนั้นไม่ควรใช้เวลาเร็ว

เหมือนของเฟลันเดอร์ส (Flanders) ควรจะปรับเวลาใหม่เป็นพฤติกรรมละ 5 นาที

6. ช่วยนักศึกษาฝึกสอนวิเคราะห์การสอนของนักศึกษาฝึกสอนเอง ว่าดี หรือไม่ดีอย่างไร จะต้องแก้ไขข้อบกพร่องอย่างไรบ้าง

7. อาจารย์นิเทศก์ควรให้นักศึกษาฝึกสอนบันทึกการฝึกสอนของตนเองเป็นกราฟ เพื่อจะได้ประเมินผลตนเองว่า มีพัฒนาการในด้านการฝึกสอนหรือไม่

8. แนะนำให้นักศึกษาฝึกสอนนำนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษา มาใช้ในการฝึกสอน เช่น ขบวนการกลุ่ม การใช้หน่วยการสอน เป็นต้น

9. จัดให้มีการสัมมนาเกี่ยวกับการประเมินผลโดยเฉพาะในสัปดาห์ที่ 2 ของการฝึกสอนแก่นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง และครูใหญ่ที่โรงเรียนฝึกสอน

เทคนิคการนิเทศการสอนทั้ง 3 ด้านอันได้แก่ เทคนิคการนิเทศการสอนในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ในด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการในด้านการสอนและการประเมินผลที่ผู้วิจัยได้เสนอแนะนำนี้ ผู้วิจัยคิดว่าถ้าอาจารย์นิเทศก์ได้นำไปปฏิบัติในการนิเทศการสอนแล้ว ก็จะทำให้การนิเทศการสอนนั้นเป็นไปด้วยความมั่นใจยิ่งขึ้นและการที่อาจารย์นิเทศก์จะมีเทคนิคการนิเทศการสอนใน ด้านหนึ่ง หรือทั้ง 3 ด้านนี้ทางแผนกประสบการณ์วิชาชีพควรที่จะเป็นผู้ดำเนินการให้ในรูปแบบของการประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือ การปฐมนิเทศ หรือ การนิเทศภายในก็ได้ เมื่ออาจารย์นิเทศก์ทุกคนทราบเทคนิคการนิเทศการสอนแล้ว ก็จะทำให้การนิเทศการฝึกสอนของสถาบันฝึกหัดครูมีมาตรฐานเดียวกันไม่ใช่ต่างคนต่างทำ จนทำให้นักศึกษาฝึกสอนเกิดความอึดอัดใจ เพราะไม่ทราบจะปฏิบัติอย่างไรดี ทำให้เกิดปัญหาในการฝึกสอนอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ปัญหาต่าง ๆ จะหมดไปเมื่ออาจารย์นิเทศก์ได้นำเทคนิคการนิเทศการสอนที่เหมาะสมนี้ไปปฏิบัติ

ขอเสนอแนะ

1. การคัดเลือกอาจารย์นิเทศก์ควรเลือกบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีความสามารถในด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ

2. ควรมีการอบรมอาจารย์นิเทศก์ในสถาบันฝึกหัดครูในค่านเทคนิคการนิเทศการสอน ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ เทคนิคในการเป็นผู้นำทางวิชาการ และเทคนิคในการนิเทศการสอนและการประเมินผล
3. อาจารย์นิเทศก์ควรติดต่อกับครูที่เลี้ยงอย่างใกล้ชิดทั้งในด้านการพบปะสังสรรค์ และการให้คำปรึกษาในค่านต่าง ๆ
4. อาจารย์นิเทศก์ควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับครูใหญ่ ชาวบ้านในชุมชน หัวหน้าหมวดการศึกษา และเทศมนตรีฝ่ายวิชาการ เพื่อสะดวกในการขอความร่วมมือเกี่ยวกับการฝึกสอน
5. ควรจัดให้มีการสัมมนาครูที่เลี้ยง และครูใหญ่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย และประโยชน์ของการฝึกสอน รวมทั้งแนวปฏิบัติ และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกรณีพิเศษ
6. ควรจัดให้มีอาจารย์นิเทศก์ประจำที่โรงเรียนฝึกสอนเพื่อคอยให้คำปรึกษาและแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอน
7. ควรสนับสนุนให้อาจารย์นิเทศก์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ประกอบในการสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอน
8. ควรจัดให้มีการสัมมนาอย่างสม่ำเสมอสำหรับนักศึกษาฝึกสอน เพราะจะได้ร่วมกันปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอนอันอาจจะมี และจะได้หาทางแก้ไขต่อไป
9. การประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน ควรมุ่งพิจารณาการพัฒนาการของแต่ละบุคคลมากกว่าที่จะมุ่งให้นักศึกษาฝึกสอนแข่งขันกัน
10. สถาบันการฝึกหัดครู ควรกระตุ้นให้อาจารย์นิเทศก์เห็นความสำคัญของการให้นักศึกษาฝึกสอนประเมินผลตัวอาจารย์นิเทศก์เอง
11. ควรจัดให้นักศึกษาได้รู้จักวิเคราะห์และประเมินผลการสอนของตนเอง เพื่อให้นักศึกษาจะได้ทราบว่าสิ่งที่ตนเองควรจะได้แก้ไขมีอะไรบ้าง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ถามเฉพาะอาจารย์นิเทศก์ ดังนั้นควรมีการสอบถามครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศของอาจารย์นิเทศควย จะได้มีการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ขึ้น
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย